

SKEJJEL PRIMARJI EŻAMI TA' NOFS IS-SENA 2009

IR-RABA' SENA

MALTI
(FEHEM MIS-SMIGH)

HIN: 20 minuta

Karta tal-Ghalliema

Gwida għat-tmexxija tal-eżami tal-Malti (Fehem mis-Smigh)

Rizorsi:

1. Test li jinqara
2. Karta tal-mistoqsijiet
3. Riga u lapas

INTRODUZZJONI: Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi.

L-għalliem/a j/tgħid lit-tfal li:

1.	- il-karta għandha tinzamm wiċċha 'l isfel - ser tinqralhom l-istorja "Teżor Mohbi" - għandhom jisingħu b'attenzjoni waqt dan l-ewwel qari - ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan il-qari	(3 minuti)
2.	- jaqilbu l-karta bil-mistoqsijiet wiċċha 'l fuq - l-għalliem/a j/taqralhom għal darba l-mistoqsijiet waqt li t-tfal jaqrawhom f'qalbhom imma ma jiktbu xejn	(3 minuti)
3.	- jaqilbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l isfel u jisingħu t-tieni qari tat-test - ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan it-tieni qari	(3 minuti)
4.	- għandhom jergħu jaqilbu l-karta wiċċha 'l fuq - għandhom iwieġbu billi jagħmlu sinjal hdejn taht it-twegiba t-tajba	(5 minuti)
5.	- se jinqralhom it-test għat-tielet darba - jistgħu jkomplu xi mistoqsijiet li hallew barra waqt dan it-tielet qari	(3 minuti)
6.	jicċekkjaw it-twegibiet, ikomplu dawk li m'għamlux u jkunu ċerti li mmarkaw wahda bħala twegiba	(3 minuti)

TEŻOR MOHBI

Darba kien hemm missier li kellu tliet ulied kbar li kienu għażżenin u ma jgħamlu xejn. Il-missier kien jaf li sakemm kien għadu haj, it-tfal kellhom biex jgħixu, iżda meta hu jigi nieqes ma jafx x'kellu jsir minnhom.

Raba' kellu biżżejjed għalihom, u kieku kellhom joqogħdu fuqu kellhom imnejn igħixu tajjeb it-tlieta, iżda għalxejn kien jgħidilhom biex jagħtu daqqa ta' id, għax kienu moħħ ir-riħ, u l-missier kellu jinqeda dejjem bil-barranin.

Għodwa waħda, il-missier ma satax iqum mis-sodda. Kien marid. Sejhu lit-tabib u dan qal li kellu marda li kienx sejjer jehles minnha.

Għela l-imsejken ta' missier bil-mewt li kienet riesqa fuqu hekk malajr, iżda l-ikbar qasma ta' qalb li kellu kienet dik li ma jafx x'kien sejjer jigri mit-tliet ulied li kien sejjer iħalli warajh, għax kien jaf li dawk qatt biss ma għamlu xejn.

Meta hass in-nifs jonqsu sewwa, sejjaħ 'l uliedu hdejn is-sodda, u qalilhom li ried jgħidilhom b'sigriet li kellu.

Dawk fethu widnejhom biex jisimghu sewwa, u l-missier qalilhom: "Uliedi, fir-raba' li sejjer inħallilkom għandkom issibu teżor moħbi".

"Fejnu, fejnu qiegħed?", qabzu qalu t-tliet għażżenin.

"Dalwaqt ingħidilkom," kompla l-missier, "iżda kunu afu li tridu thaffru biex issibuh..." Hawn in-nifs spiċċalu, u l-imsejken harget ruhu minn go gismu.

Wara l-mewt ta' missierhom, dawk it-tliet ulied qabdu z-zpapi u bdew iħaffru fond fir-raba' tagħhom, biex isibu t-teżor moħbi.

It-teżor ma sabuhx, imma tgħallmu jaħdmu, u meta żerghu l-għelieqi, u wasal zmien il-ħsad, kellhom x'jaħsdu tassew dik is-sena, wara taqliba bħal dik fil-ħamrija, li kien ilha snin kbar ma taraha.

Imbagħad fehmu x'ried jgħid missierhom qabel ma miet, meta qalilhom li fir-raba' hemm teżor moħbi, u baqghu jbirkuh għat-tagħlima li tahom u li swiet ta' gid għal hajjithom kollha.

Immarka d'dan is-sinjal ✓ hdejn ot-twegiba t-tajba.

1. Kemm kellu ulied il-missier?
 - tnejn
 - erbgħa
 - tlieta
 - wieħed
2. Kif taf li kienu għażzenin?
 - għax kienu dejjem reqqdin
 - għax ma riedu jagħmlu xejn
 - għax kienu l-ħin kollu jistrieħu
 - għax ma kinux ihobbu jimxu
3. Fejn xtaqhom jaħdmu missierhom?
 - fl-għalqa tiegħu
 - fil-ħwienet
 - f'xi fabbrika
 - fuq il-baħar
4. “Kienu moħħ ir-riħ” tfisser li
 - kienu nteressati fit-temp
 - kienu nqabdu f'riħ qawwi
 - kien hsiebhom fil-ħmerijiet
 - ma kellhomx kwiet
5. Lil min kien iqabbad il-missier biex isir ix-xogħol?
 - Lil uliedu
 - Lis-sefturi
 - Lil ħbiebu
 - Lill-barranin
6. Għax ma setax iqum mis-sodda l-missier?
 - għax kien marid
 - għax kien għadu bin-nghas
 - għax ma kellux aptit
 - għax kien għadu kmieni
7. Għaliex inkwieta l-aktar li se jmut?
 - għax ma xtaqx iħalli d-dar u x-xogħol
 - għax kien se jinfired mill-familja
 - għax ma kienx jaf x'ser isir minn uliedu
 - għax kien għex ħajja ħażina
8. Meta sejjah lil ulied hdejn is-sodda?
 - Meta qam filgħodu
 - Meta ħass li wasal biex imut
 - Meta baġhat għat-tabib
 - Meta kien qed jidlam

9. Ghaliex fethu widnejhom biex jisimghuh? ghax riedu jaraw x'kien is-sigriet
ghax ma setghux jisimghuh sew
ghax kien hemm hafna hsejjes
ghax kienu jirrispettawh
10. X'kellhom jaghmlu biex isibu dan it-teżor? Kellhom imorru jfittxu fil-bogħod.
Kellhom isibu mappa.
Kellhom jistaqsu lil xi hadd.
Kellhom iħaffru fil-fond.
11. X'uzaw l-ulied biex iħaffru fir-raba'? iz-zpapi
il-gafef
l-imnani
il-lasti tal-ħadid
12. X'ghamlu meta ħaffru u ma sabiex it-teżor? Telqu r-raba'
Żerġu l-ġhelieqi
Irrabjaw għal missierhom
Reġġu għal hajja ta' qabel
13. Ghaliex kellhom hafna x'jaħsdu dik is-sena? ghax għamlet hafna xita
ghax ma kienx hemm insetti li jaghmlu ħsara
ghax hafna nies għenuhom
ghax il-ħamrija kienet ħadet taqliba tajba
14. X'kien it-teżor moħbi? deheb u fidda
kaxxa bil-flus
il-frott tar-raba'
mapep antiki
15. Ghaliex baqġu ibierku lil missierhom? ghax kien tahom taġġima mportanti
ghax ħallielhom hafna flus
ghax kien għex hajja tajba
ghax kien rabbihom sew